PROVINCIAL LIBRARY MANITOBA

СУД ПРАВОСЛАВНИХ З КАТОЛИКАМИ

На днях 23. і 24. червня ц. р. відбувся в вінніпеґському суді "кінґс бенч" перед судією Мекдоналдом і лавою присяглих процес православних з католиками. Семеон В. Савчук, священик і орґанізатор православної (автокефальної) церкви в Канаді заскаржив до суду ґреко-католицьке видавництво "Канадийського Українця" і французько-католицьку Вест Кенада Поблішінґ Ко., яка властиво видає і друкує часопис "Канадийський Українець", за очернення, що містилося в редакційній статті п. н. "О що ходить", поміщеній в "Канадийському Українцеві" (ч. 40.), з 1. жовтня 1924 р., домагаючися 10,000 доларів відшкодування.

В згаданій статті "Канадийський Українець", буцім-то полемізуючи з "Українським Голосом", напав на православну церкву і на її попів і старався "пояснити", що православіє не варт і нюха табаки, що тільки католицизм провадить до спасення, що православна церква в Канаді заложена тільки на "бизнес" та на те, щоб "греко-католикам крила підтинати" (це мабуть значить не що иншого, як псувати греко-католикам "бизнес"), що в неї нема справжніх попів, а в греко-католиків є "настоящі", що православного епископа "обвинувачують о большевизм" і т. д. Православні заскаржили за це до суду і там предложили той уривок згаданої статті "Канадийського Українця", перекладений на анґлійську мову, щоб суд розібрав, чи це очернення чи ні. Прочитаний в суді уривок статті звучить в українській мові ось так:

"В орґанізації православної церкви в Канаді нема ані одного чоловіка з теольоґічною освітою — кромі, правдоподібно епископа, котрого однак обвинувачують о большевизм, чого він і не заперечує. Орґанізатори і провідники люде, що не мають ніякого фаху в руках, а як мали коли, то вже потратили їх, і тепер дишилися мов серед води. Якогось иншого фаху вчитися не хотять а робити не люблять і тому заложили собі церкву і хотять з неї робити бизнес. Між орґанізаторами сеї "церкви" є екс-учитель, екс-менажер збіжевої спілки, екс-інспектор спілки і инші екс-бизнесмени та екс-патріоти та орґанізатори; а "священиками" самі студенти з неукінченим одинайцятим ґрейдом або низше. І вони, сі люде накидаються українському народови на провідників, на душпастирів, і за одним замахом хотять завоювати всіх Українців в Канаді, а коли се їм не йде так легко, як вони сподівалися, вони кричать, вертяться, називають других як самі хотять, лише за то, що люде не хотять так скоро змінити своїх переконань як се вони самі зробили. Вони роблять наругу над цілим українським народом, бо дають тому народови священиків-неуків, без найменшого знання теольоґії та обрядів. Чи то український нарід вже найгірший, що має мати священиків-темняків?

Що ми сказалиби, якби так зібралося десятьох хлопців-неуків, зорґанізувалося в товариство і пішло на кольонії відбирати школи від кваліфікованих учителів? Або других десять зорґанізувалося і подалося на адвокатів, на лікарів або инших фахових людей? Чи не булоби се сміхом і наругою над цілим нашим народом? Так, булоби!

Цілком подібно поступають і наші неуки з нами. Вони обманюють людей, бо представляють себе за священиків а тим часом вони не є ними. Вони є паразитами на орґанізмі нашого народу або "кваками", котрі хотять жити тим, що дурять людей. Ми пишемо правду про них а вони не люблять сего, бо вони хотять уходити за вчених і се є жерело ворожнечі. Якби не було сеї "церкви" то і полеміки не булоби — не булоби паразитів між нами і бувби спокій, як передтим".

І почалися в суді зізнання свідків, докази і протидокази. Католики намагалися доказати, що православні попи не дійсні попи, а К. Кирстюка хотіли навіть зробити комуністом через те тільки, що він свого часу вчив дітей української мови в Українськім Робітничім Домі, вчив хор співати і був особисто знайомий з т. Поповичом. Католики забули, а може й не знають, що тутешні закони визнають попом кожного, хто висвячений по правилам даної церкви, епископом чи як там. На тому вони й перерахувалися. Вони думали, що тільки їхні попи дійсні і кращі за православних, пресвитеріянських, баптиських, методиських, лютеранських, краші за рабінів, за Серафима, Макарія і т. д.

Але суд переконав католиків, що воно не так, бо визнав православних попів рівновартними і рівноправними з католицькими і всякими иншими і признав, що вище поданий уривок редакційної статті "Канадийського Українця" справді є очерненням та присудив, що обжаловані мають заплатити обжаловуючим сім тисяч доларів відшкодування. З цего вийшов справді "кепський бизнес".

Для Українців в Канаді здобули процесовичі ще раз славу "дивних чужинців", що не вміють самі полагоджувати спорів між своїми орґанізаціями (не кажучи вже нічо про спори між одиницями), тільки тягаються по судах і дають нагоду анґлійській пресі розмальовувати їхні "подвиги". Але дивуватися хіба нема чому, бо все те роблять вони "во славу" свого "бідного рідного народу". Впрочім, це мабуть одідичений по батьках наклін до тяганини по судах і до збагачування адвокатів, до процесів "аж до останньої сорочки".

Негарний це примір "пастирів" для своїх овечок і ми щиро радимо всім українським робітникам та фармерам не йти за ним.

НОВЕ СРЕДСТВО ПРОТИ СУХІТ.

З Ню Джерсей Сити повідомляють, що знатоки хеміки відкрили там таке хемічне средство, яке вбиває заразки сухіт, не ушкоджуючи тканин людського тіла.

З РОБІТНИЧОГО РУХУ В КАНАДІ

З РОБІТНИЧОГО РУХУ В ФОРД СИТІ, ОНТ.

Відділи У.С. К.П.К. і ТУРФ-Дім в Форд Сити, Онт., все ширше й краще розвивають свою роботу серед робітництва цеї місцевости. Ще до недавна робітники цеї місцевости були неорґанізовані і серед них було місце для ріжних петлюрівських та петрушевичівських галапасів, що снували між Канадою а Злуч. Державами. Вони ще й тепер дурять тут робітників та все колектують на ріжні якісь там свої справи, які називають народними. Не дають вони за це робітникам ні просвіти, ні орґанізації та не вказують на те лихо, що істнує тут і як з ним боротися. Тепер тут є вже робітничі орґанізації, які пояснюють робітникам хто ці пройдисвіти і чого хочуть. Робітничі орґанізації провадять освідомляючу роботу і це вже є колькою в боці ріжним панкам.

За недовгий протяг часу відділ У.С. К.П.К. скликав тут три масові мітінґи і на кожнім було поважне число робітників, які слухали промовців. На мітінґах вписалося до відділу 18 нових членів.

Відділ ТУРФДім також скликав недавно масовий мітінґ, на якому засновано відділ Робітничого Запомогового Товариства. На початок вписалося 22 членів.

Взиваю всіх тих товаришів і товаришок, що недавно вступили в орґанізації, щоб дійсно бралися до праці самі і других заохочували та нових членів приєднували. Вчіться, товариші, читайте, освідомляйтеся і гоніть геть тих, що сіють серед працюючих роздори і ненависть. Не вірте петлюрівцям та гетьманцям, яких пісня вже відспівана. Дивіться на справу так, як вона дійсно мається. Чому ці паничі приплентались сюди, чому вони брешуть на робітників і селян України? Що ті не дали їм панувати. А тепер вони прийшли сюди і хочуть ріжними брехнями та крутнею панувати за ваші запрацьовані центи. Гоніть їх на той европейський смітник, на який вигнали їх робітники й селяне України.

А самі лучіться тісно в робітничих орґанізаціях, працюйте, вчіться для свого добра і своїх дітей.

Т. Корчак.

Форд Сити, Онт.

ОБІЦЯЛИ, А НЕ ДАЛИ.

Нордеґ, Алта.

Коли властителі копалень в Нордеґ хотіли знизити майнерам заробітню платню, то казали, що як майнері згодяться, то й плоти будуть ковбасами городжені, стільки буде роботи. Майнері згодилися, платню знижено, а роботи як не було, так і нема. І плоти не тільки не городжені ковбасами, але й їсти нема що.

Тепер пани кажуть, що майна буде робити всего два дні на тиждень. Що-ж до юнії, то є тут "Nordegg local Association", але як довго він буде істнувати — не знаю. Майнері на мітінґу вирішили йти слідом за Кровс Нест Пес, тоб-то, як зроблять товариші на Кровс Нест Пес, так до них прилучаться і майнері з Нордеґ, бо самим годі стояти й боротися. Кличу майнерів бувшого 18. дістрікту лучитися разом і недатись більше ошуканцям в руки.

Майнер.

Нордеґ, Алта.

ПРОТЕСТАЦІЙНИЙ МІТІНҐ.

Старанням міської робітничої Ремісничої Ради в Саскатуні відбувся 16. червня в Вікторія парку масовий протестаційний мітінґ, на який зійшлося около 1,500 робітників. Робітники запротестували проти висилки війська проти майнерів в Новій Скошії і висловили свою симпатію страйкуючим майнерам. Промовляв на вічу перш всего піп, який є в саскатунській Рем. Раді. Путнього нічого він не сказав, похвалив лише пресвітеріян, які то вони добрі, бо помагають страйкуючим майнерам. Похвалився, що сам обіцяє давати 5 дол. місячно для страйкуючих.

Другим промовляв т. Смит з Брендону. Цей товариш своєю революційною промовою і наведеними фактами про боротьбу робітництва роспалив і підняв на дусі всю присутну працюючу публику. Зазначу, що це перший раз в Саскатуні під отвертим небом виголошено таку промову. Деякі керовники з Ремісничої Ради ховали свої голови в плечі під час промови т. Смита. Смит сказав, що робітництво, ненавидячи БЕСКО, повинно так само вчитися ненавидіти цілу ту систему, яка плодить і підтримує БЕСКО. Робітництво цілого світу бореться з тою системою, а тепер надходить час, що робітництво і в Канаді примушене буде звести боротьбу з тою системою не в парляменті, але на кожному кроці.

Його промову переривали присутні грімкими оплесками. Після промови предложено резолюцію до домініяльного уряду, щоб він відтягнув війська з Нової Скошії, яку принято одноголосно. Ще перед резолюцією Смит сказав, що не повинно бути ні одного, щоб не голосував за резолюцією, а тимбільше час вже покінчити з робітничими фейкерами, з жовтими соціялістами і зорґанізувати партію, яка повела-б робітництво в бій за його права.

Як я на початку зазначив, на мітінґу було около 1,500 робітників і робітниць, але було ще багато таких, що сиділи в смердячих пул румах і навіть не чули про цей мітінґ. А є ще й такі, що звуть себе свідомими, мало не комуністами, але того вечера на мітінґ не прийшли. Боялися, певно, що буде якась буча і їм хтось носа розіб'є. Та менше з тим. Мітінґ відбувся величавий і він має велике моральне значіння для місцевого робітництва. Більше-б таких промовців, як т. Смит, а вони розбудили-б приспане робітничими фейкерами робітництво.

Скиталець.

Саскатун, Саск.

СТАН АНҐЛІЙСЬКОЇ КОМПАРТІЇ.

На з'їзді анґлійської компартії з докладом про орґанізаційне питання виступив секретар партії т. Інкпін.

В даний момент, як з'ясувалося з відчиту, партія нараховує понад 5,000 членів, при чому за останні 18 місяців до партії вступило 1,115 членів; кандидатів є 35 відс. Минулого року кандидати становили лише 14 відс. Ця ріжниця пояснюється великим зростом партії за останні 6 місяців, завдяки утворенню заводських осередків, що їх уже тепер нараховується 103 (майже всі вони орґанізовані з січня місяця цього року й обєднують навколо понад 10 відс. усіх тих, що приєдналися до партії).

Партія видає тепер около 40 заводських ґазет.

В дебатах взяло участь 25 делеґатів, що ухвалили загальну лінію ЦК і вказували на ріжні хиби в партійній роботі, пропонуючи вжити всіх заходів, щоби їх усунути.

Дебати мали виключно практичний характер: вказували на необхідність пристосувати партійно-освітню літературу до нових умов на фабриках, на необхідність не тільки утворення заводських осередків, але й цілковитої реорґанізації партії на базі цих осередків, на необхідність праці серед пролетарів чужоземців і т. ин.

Під час дебатів з'ясувались цікаві дані про лондонську орґанізацію партії. В Лондоні істнує 32 заводських осередків, що нараховують 248 членів. Приблизно 1 шеста частина всіх членів лондонської орґанізації.

Орґанізація видає 22 заводських ґазет (2 тижневих) з тиражем 5,000 примірників.

З 32 осередків — 9 утворили залізничники, 8 — металісти, 4 — транспортники, при чому осередки ці в цілому охоплюють 47,000 робітників.

ВІСТИ З РІЖНИХ КРАЇН.

В ПОЛЬЩІ.

Монахи з ґверами. — В духовному семинарі у Влоцлаві, в Польщі, заведено науку військової муштри, яку провадить офіцер з місцевого ґарнізону. В Ломжі, на з'їзді теольоґів ксьондз В. Адамскі виголосив реферат про військове приготування в духовних семінарах.

Пророчить смерть. — "Ґазета Варшавська" пише, що економічне становище Польщі дуже тяжке і що запасивним білянсом Польща може жити не більше, як один чи два роки.

Знову партизани. — В луцькому повіті на Волині знову появилися партизани. Поліція і жандармерія нічого не можуть зробити. За один тиждень в луцькому повіті було сім наїздів на поміщицькі садиби. Поміщики втікають до Варшави.

Заборонили під всяким зглядом. — Польський уряд закрив білоруський клюб у Відні і не позволив його відкривати під ніякою иншою назвою. За одно закрив також ґазету "Білоруська Доля", бо каже, що вона накликала до злуки з Радянською Білорусю.

Арештували 50 осіб. — В грубешівському повіті в кольонії Заборже арештовано 50 осіб. Поліція каже, що ці особи приїхали на з'їзд Комуністичної Партії Західної України.

Спільні інтереси. — "Ґазета Варшавська" в статті "Польща й Румунія" відзначає спільність інтересів обох країн і конечну потребу дальшого зміцнення звязку між Польщею і Румунією.

"Аграрна реформа". — Польща переводить на Віленщині "аграрну реформу", роздаючи землю військовим кольоністам. До цего часу роздано 64 наділи, які одержали: 4 ґенерали, 7 полковників, 6 майорів, 41 оберофіцерів і 3 вояки, які відзначилися на користь державі тим, що чистили офіцерам черевики.

В НІМЕЧЧИНІ.

Бояться Червоної армії. — Німецька ґазета "Крайц-Цайтунґ" доносить, що в Німеччині є 30,000 червоних фронтовиків, які, на думку ґазети, становлять велику силу в порівнанню з райхсвером. Ґазета домагається їх ліквідації.

Зносять конституцію. — "Роте Фане" доносить, що по цілій Німеччині провадиться кампанія проти виборчого права. В Саксонії зламано основні принціпи виборчого права. Заводиться двох-палатну систему і урядування переходить до рук бюрократії. Сподіються ревізії так званої Веймерської конституції, а звідси вже один крок до відновлення монархії.

В ГАЛИЧИНІ.

Кость Левицький у Львові. — "Новий Час" доносить, що до Львова прибув др. Кость Левицький, співробітник Петрушевича. Перед приїздом до Львова Кость гостив в Кракові у воєводи Коваліковского.

Менцінський концертує. — Відомий український тенор Модест Менцінський прибув до Галичини і дав концерти у Львові, Стрию, Станиславові й Коломиї.

В ІТАЛІЇ.

Мусоліні та Матая. — Австрійський міністер закордонних справ переговорював з Мусоліні в справі митної та монетної унії, а Мусоліні сказав йому, що краще створити унію державну між Італією і Австрією з італійським королем на чолі. Кажуть, що Матая поставився до цеї пропозиції згідливо.

Вісім нових угодників. — В Римі, в соборі Петра, папа проголосив 8 єзуїтів святими. Вони за життя навертали до Риму Індіянів в Америці.

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Протестують проти Чехів. — Дня 21. червня відбувся в Ню Йорку, в салі Стайвесент Гай Скул конґрес карпаторусів з участю 2,000 делеґатів, який протестує проти кривдження Українців на Прикарпаттю чехословацьким урядом. Свій протест конґрес післав до Ліги Націй.

Бочка меду й ложка дьогтю.

В РАДЯНСЬКОМУ СОЮЗІ.

Селянські будинки на Одещині. — До кінця травня ц. р. на Одещині нараховувалося 1,305 селянських будинків і хат читалень. В них прочитано 11 тисяч докладів, влаштовано 490 товариських політичних судів, кілька сот вечірок, які відвідало 700 тисяч селян.

Ще одна побіда уряду С. Р. С. Р. — На домагання радянського уряду китайська влада згодилася звільнити зі східно-китайської залізниці всіх російських білоґвардійських урядовців. З цего дуже невдоволені уряди капіталістичних держав.

Пятиріччя селянських будинків. — При кінці травня відбулося по цілій Україні святкування пятої річниці селянських будинків.

М. Волинець. 9)

"ПАРТНЕРКА"

(Продовження.)

— Теольоґія мені потрібна не як самоціль, але як засіб... Знаєш, як та приповідка каже: "Дай боже, щоб ми все робити вміли, але щоб від ніякої праці нам руки не мліли". Тільки-ж ти краще сядь і ми в холодочку поговоримо про ріжні народні справи. А під вечір, спека спаде і ми пустимося в мандрівку.

— Але-ж кожна хвиля, потрачена нами на відпочинок, дорога для нас, бо зближає нас до голоду, якого ми не маємо чим заспокоїти.

— Ідеалісте! Глянь на птиці небесні... Вони не сіють і не жнуть, а отець небесний кормить їх. Тому не роби такої кислої міни і відпочивай та не думай про голод, поки ще не голодний...

Сів я і після кількох хвилин мовчанки спитав:

— Скажи мені: чому ти, такий щирий Українець, здається з самого Станіславова, а в минулих виборах аґітував за кацапами?

— Не за кацапами, а за ліберальною партією... Треба ставити справу ширше. Коли-ж кацап з рамени її кандидував — не моя в тому вина... Та взагалі, ти ставиш дурне питання... Зараз лічнеш викладати мені соціялізм.

— Не бійся, я не кидаю бісеру між свині.

— Свині тепер мають настільки розуму, що самі лізуть у ваш бісер, чи як там...

— А ми їх по рилі... по рилі..

— Тоді, як вони ваш бісер обгризуть...

— Зуби поломлять...

— Я був свідком того, як в Едмонтоні соціял-демократи зробили з соціял-демократичного льокалю "рідестейтську" аґенцію та торгували нетрами в Атабасці.

— За теж тепер вони ваші... Тепер вони не тільки в Атабасці нетрами торгують, але й на народній ниві працюють та людською честю і довіррям торгують. Поясни мені, чому всяка народна робота, як це ви її називаєте, звязана з ріжними гандлями?

— Чому? А справді — чому?! Певно тому, що зі всяким гандлем треба йти до народу. А щоб йти до народу, то треба той народ мати. А щоб його мати, треба щось для него робити. А чи ти думаєш, що й справді народні діячі повинні бути якимись ходячими взірцями добродійности, відданости, безкорисности, чесноти, побожности, моральности і ще там чогось для других, а самі з голоду пухнути?

— Чому пухнути? Коли-б вони мали хоч одну третину тих прикмет, які ти перечислив, то вже люде їх не забули-б.

— Що?... Не забули-б?...

— А то вони проповідують добродійність, а самі до зубів жеруться... Проповідують побожність, а самі молятьсй доларові. Проповідують чесність та моральність, а самі вганяють по домах терпимости.

— Ха-ха-ха!

— Чого дереш рота?

— Бо ти вже чорт зна, що мелеш... Чого їм ходити по домах терпимости, коли все те, що є в домах терпимости, само до них ходить. Бігме-боже ти не розумієш ні людей, ні системи, ні законів моралі. Ти хочеш, щоб чоловік, який працює на народній ниві, був перш всего сам ідеалом чистоти фізичної і моральної. А людям, голубчику, на це наплювати і розтерти. Вони так глибоко не дивляться... Вони дивляться тільки на твою спритність. Умієш добре брехати, будуть тебе любити... Не умієш, будуть твої боки тріщати. Умієш їх перехитрити — гаразд, не умієш, давай пятам знати.

— Отже ваша, народніх діячів, робота полягає на перехитрюванню "меншого брата"?! Тоб-то на крутарстві.

— Ми так не називаємо.

— Але воно так є.

— Не "воно", але світ такий.

— Який світ?

— Такий, що крути, але крутарством цего не називай і будеш їсти булку з маслом...

— І смачна та булка буде?

— Смачніша за той хліб, що ти спік!... Багато смачніша...

— А боком вона не вилізе, як люде прозріють?

— Заки люде прозріють, то нам природно очи вилізуть.

Я сидів як на шпичках... Час біг в свою безкрайню далечінь. Перед нами стелилася дорога далека, неприманчива, але пройти її ми повинні. Я поглядав на сонце, що заглядало до нас крізь листя дерева і здавалося, що його хтось підпер там в горі, і воно не може спуститися нище.

Мене брала нетерплячка, а мій "партнер" ліниво, солодко потягався... Ось він скинув вже черевики. Але на його ноги почали сідати комарі і він накрив їх своїм грязним шматтям.

— Ох, як солодко заснув би, коли-б не комарі... Кляті паразити — пробурмотів він сонливо.

— Ці комарі нагадують мені двоногих паразитів між людьми...

— Кинь, бо або мене, або тебе шляк трафить!... Втічу від тебе на край світа — це "партнер".

— Пробуй втікти від мене в напрямі Крембрук, а це вже буде один з тактичних кроків, що ти його зробиш.

Він подивився на мене і закляцав зубами. Потім, змягчивши голос, сказав:

— Маєш щастя, що я людина доброї натури... І звязала-ж мене з тобою лиха година!..

— "Каєшся у своїх гріхах відомих і невідомих? Обіцяєшся по можности більше не грішити? Кх-хе! Господь бог наш Ісус Христос благодатию своєю да простить тобі всякая согрішенія вольная і невольная... Йди в мир і більше не свинь" — перехрестив я свого "партнера".

Усміхнувся він і цмокнув язиком:

— Ади!.. Я тебе пропонував на дяка, а ти й попівські монольоґи знаєш... Ти дещо знаєш і я дещо знаю і сидимо ось тут під цею осикою в пустелі голодні, як собаки. Чи маємо ми розум?

— Ми можемо скакати... Не конче сидіти.

— Я був вже два рази битий за дурниці... Цим разом, я зробив найбільшу дурницю і нема кому мене за неї набити. Але це вже останній раз я її роблю. Кінець!

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немаєте її ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратить вона вартости навіть тоді, як ви перечитаєте її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечитаєте до кінця.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читаючи "Карпатську ніч" ви рівночасно багато вчитеся і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладинка з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЄТЕ! РОЗПОВСЮДНЮЙТЕ СКРІЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Висилаються книжки за попереднім надісланням грошей.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посилати на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.